

רבים. כמעט לא נשאר תינוק בעריסה, שלא הובא להשתתף בהלווייתו. גם הרבה לא יהודים באו לחלוק לו את הכבוד האחרון. כיון שנחשב לקדוש ושמו היה נערץ בעיני כל החוגים וגם בין שאינם מבני ברית. כל האוכלוסייה של בגדד העריצה אותו הערצה בלי מצרים. הספידוהו כל גדולי בגדד. וכן עבר הבכי וההספד לכל תפוצות ישראל לקהילות הקרובות והרחוקות. הגאון האדיר הרידב"ז ששהה אז בלונדון נשא עליו הספד מר, והמוני בית ישראל באו לשמוע את דברי ההספד. גדולי ישראל בכל הקהילות הספידוהו ואמרו עליו דברי הערכה. ובפרט קוננו על האבידה הגדולה שאין תמורתה. הרבה שנים כבר עברו מאז, ועדיין רישומו ניכר בינינו. ובספריו הוגים ולומדים עד היום הזה. ינוח בשלום על משכבו וימליץ טוב בעדנו, רבנו יוסף חיים בן איש חי רב פעלים.

השיר ואמרתם כה לחי אדוננו בר יוחאי שחיבר רבינו יוסף חיים גדול חכמי בבל בדורות האחרונים לכבוד רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

ואמרתם כה לחי אדוננו בר יוחאי

איש אלקים קדוש הוא, אשרי עין ראתהו
לב חכם ישכיל פיהו, אדוננו בר יוחאי
ואמרתם כה לחי אדוננו בר יוחאי
ואמרתם כה לחי רבי שמעון צדיקאי
ברוך הוא מפי עליון קדוש הוא מהריון
מאור גליל העליון אדוננו בר יוחאי

גבור ואיש מלחמה, בדת תורה תמימה
מלא מדע וחכמה, אדוננו בר יוחאי

דרש כל תעלומות, ובעוז ותעצומות
עלה מעלות רמות, אדוננו בר יוחאי

הוחבא בתוך מערה, מפני הגזרה
שם למד סתרי תורה, אדוננו בר יוחאי

ושם נברא מעין לו, וחרוב למאכלו
מה טוב חלקו וחבלו, אדוננו בר יוחאי

זכר צדיק לברכה, דין ריכא ובר ריכא
זכה ורבים זיכה, אדוננו בר יוחאי

חידש כמה הלכות, הן במשנה ערוכות
זה המרגיז ממלכות, אדוננו בר יוחאי

טיהר העיר טבריה, עשה אותה נקיה
הודו לו משמיא, אדוננו בר יוחאי

כל ימיו אשר חיה, אות הקשת לא נהיה
כי הוא אות עולם היה, אדוננו בר יוחאי

לכל ישראל האיר, באור תורה הבהיר
כאור החמה מזהיר, אדוננו בר יוחאי

מקום בחר בשמיא, עם הנביא אחיה
זה מבני עליה, אדוננו בר יוחאי

נחמד מאד למעלה, זכה ליקר וגדולה
כתר עליון לו נגלה, אדוננו בר יוחאי

סיני סיני לו נקרא, ארי שבחבורה
ממנו תצא תורה, אדוננו בר יוחאי

עשה שבעים תקונים, יקרים מפנינים
בם תיקן העליונים, אדוננו בר יוחאי

פתח את פיו בחכמה, הוציא לאור תעלומה
תיקן זהרי חמה, אדוננו בר יוחאי

צדיק יסוד העולם, גילה מדרש הנעלם
יכול לפטור העולם, אדוננו בר יוחאי

קול זמר עריצים, והכרית את הקוצים
והציל את הלחוצים, אדוננו בר יוחאי

ראה פניו מאירים, בשבתו עם חברים
עת גילה סוד סתרים, אדוננו בר יוחאי

שלום רב על משכבו, מה יופיו ומה טובו
דובר אמת בלבבו, אדוננו בר יוחאי

תורתו מגינה לנו, היא מאירת עינינו
הוא ימליץ טוב בעדנו, אדוננו בר יוחאי

רבי יוסף לייב שפירא מוותיקי יקירי מירון אחד ממחברי שיר לר' שמעון בר יוחאי המושרים עד היום בהילולא

מה שלא זכה ראש המשפחה המהולל, אחד מאבות החסידות,
רבי פנחס מקוריץ, זכו נכדיו יוצאי חלציו. המה זכו לעלות
לארץ הקודש.

הראשון מהם היה רבי אלתר לייב שפירא. הוא עלה
לירושלים לאחר שנמלט מציפורני השמד בימי הצר ניקולאי
הראשון, שהוציא את הגזירה הנוראה לחטוף ילדי ישראל
ולהגלותם למרחקים, לערבות רוסיה הגדולה, ושם להחזיקם
במשך שנים רבות בתנאי שבייה ולחנם ברוח צבאית מובהקת

לקו המשפחה לא לפרוש מן הציבור. ואף שר אחד בממשלת ישראל היה מצאצאי משפחה זו. הוא התייחס למשפחתו של רבי יעקוב שמשון שפירא זצ"ל קרוב משפחתם.

אדם מיוחד במינו היה הרב יוסף לייב שפירא. נקרא על שם סבו לייב שפירא, אשר היה ככל הנראה הראשון ממשפחת שפירא שעלה מאוקראינה, מן העיר אודיסה, לירושלים ולצפת. מיודענו רבי יוסף לייב הנ"ל היה ממוקיריו של מרן הרב קוק זצ"ל ומבאי ביתו. כן היה ממוקירי הרידב"ז, שאף הוא ישב בצפת. רבי יוסף לייב נחשב כאחד ממכובדי צפת. ייסד ואירגן הרבה ממוסדות הצדקה והחסד וחברות הלימוד בצפת. היה מרביץ תורה ברבים. ידע בעל פה הרבה ממסכתות הש"ס. היה בעל קורא בחדש עליון. היה אמן הציור, וצייר את המקומות הקדושים. כמו כן השאיר אחריו יצירה נפלאה בכתב הקשורה בתוכנית בית המקדש. היה בין מארגני ההילולא דרשב"י במירון, וכן חיבר הרבה שירים לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. שירים אלה מושרים עד עצם היום הזה בל"ג בעומר, בעת ההילולא במירון. הם מלאים בהשתפכות הנפש ואהבה רבה לכל יהודי וחיבה יתירה למושבבות החדשות שצצו וקמו בעת ההיא לשמחת כל היישוב. הראה פנים לעולים החדשים, לחלוצים שמקורב באו. עסק בעבודות קודש שלא על מנת לקבל פרס. בחיזוק הציונים הקדושים שעל קברות התנאים שבגליל. היה רגיל לבקרם לפחות פעמיים בשנה ולסיידם בסיד כחלחל על-מנת לשמרם על ידיך. והודות לו נשמר זכרם של רבים מהם עד היום הזה. עם השנים הקימו גורמים שונים, בפרט המחלקה למקומות הקדושים שעל ידי משרד הדתות ציונים קבועים ומיבנים מאבן, במקום אותם גלי האבנים שצינו במשך דורות את המקומות הללו.

צרות רבות והרפתקאות לא מעטות עברו עליו ועל משפחתו בימי מלחמת העולם הראשונה, והכל קיבל באהבה. חלק מבני משפחתו, בפרט שתי בנותיו שנישאו לבעלים מיוצאי פולניה, נאלצו לעזוב את הארץ כנתיני האויב וכן בגלל הרעב אשר שרר בצפת. שכידוע בימי המלחמה נרדפו על ידי התורכים כשם שרדפו את כל הנתינים הזרים. ושם בפולין נפטרו וניספו בשואה. שאר צאצאיו השתלשלו בארץ. בנו הרב הישיש רבי ישראל דוד שפירא שליט"א, שיאריך ימים ושנים, אשר זכה לשיבה טובה, מרביץ תורה ברבים בתוככי בני-ברק, וצאצאיו ממשיכים בדרך אבותיהם ומעורבים הם בחיי הישוב ותורמים את תרומתם. כה לחי.

רבי יוסף לייב שפירא עקר לאחר מלחמת העולם הראשונה מצפת לתל אביב "לנוה-שלום". כאמור, היה ממקורביו של מרן הרב קוק זצ"ל. עמד בראש בית-הכנסת "קהל-חסידים" ברחוב בעש"ט בתל אביב. היה חבר ועד-הקהילה בתל אביב ושימש כמזכירו האישי של הרב רבי יהודה לייב הכהן פישמן ולאחר מכן הרב מימון מי שהיה שר הדתות הראשון במדינת ישראל. רבי יוסף לייב שפירא הרביץ תורה ברבים עד אחרית ימיו. מרוב בקיאותו היה מגיד את שיעוריו בעל פה. היה מוקף קהל אוהדים ונחשב בעיניהם כאדמו"ר. ובכל שנה בהתקרב יום ההילולא דרשב"י היה לובש צורה ופושט צורה, מרחף בעולמות העליונים. מופיע עם אחוזת מרעיו במירון הדור בלבוש המסורתי של הישוב הישן כבימי צעירותו. ושם היו מתאספים סביבו מעגלים מעגלים והוא היה מספר להם מזכרונותיו על הימים שעברו. לא כהתה עינו ולא נס ליחו. היה נכנס למעגל

ר' יוסף לייב שפירא

כנאמני מגיני משטרו. רבים מאוד מאותם החטופים המסכנים שנחטפו ממש מחיק אימותיהם לא עלה בידם להחזיק מעמד, ונחשבו אבודים לעמם. אבל היו גם מעטים מהם שהחזיקו מעמד ובעקשנותם נשארו יהודים נאמנים לעמם ומחזיקים בדתם. וכאשר השתחררו זכו ליחס מיוחד מטעם הרשות ונקראו בישראל ניקולסקי-סולדאטען (חיילי-ניקולאי).

רבי אלתר לייב לאחר שנמלט מציפורני השמד ומחמת המצוק, הגיע לאחר נדודים רבים לירושלים עיה"ק. ולבסוף התיישב בצפת. לאחר שנשא אשה התפרנס בדוחק כמלמד דרדקי.

בנו ר' נחום היה חלבן בצפת, ואחד מזקני צפת ר' יגור שהכירו היטב סיפר לי עליו דברים הרבה. ר' נחום זה היה יהודי גאה ואמיץ, ולא חת משום דבר. היה רועה את פרותיו בסביבות דהריה. (צפונית מערבית מבית החיים של צפת). וכאשר נערי הערבים היו מתגרים בו השיב להם מנה אחת אפיים. יתירה מזאת הוא גידל כלב גדול שהחזיקו לידו, והיה מלמדם לקח. הם היו בורחים מפניו מפחד מקלו העבה ומשיני כלבו הנאמן.

לר' נחום זה נולדו שני בנים האחד מהם הוא מיודענו הרב ר' יוסף לייב שפירא. אף הוא ישב בצפת והתפרנס ממסחר, כבעל חנות סיוטנאית. הבן האחר ר' משה התגורר בירושלים עיה"ק.

משפחת שפירא פרה ורבה והתפזרה בכל הארץ, חלק עבר לירושלים וחלק ליפרתל אביב. רובם ככולם היו מעורבים בחיי הישוב. היו בין מארגני הקהילות החדשות בישוב ושימשו כמזכיריהן. כן תמצא את שמותיהם בין מארגני חברת המרכז לטהרת המשפחה ופעילים בתנועה הדתית הלאומית, נאמנים

שירים נאים במירון מאת הרב יוסף שפירא זצ"ל מצפת

(א)

המנגינה: אשרינו מה טוב חלקנו בהלולא דבר יוחאי ומה נעים גורלנו בזכות אדוננו בר יוחאי.

אב הרחמן שמע קולנו בהלולא דבר יוחאי
אתה הוא מושיענו בזכות אדוננו בר יוחאי
אשרינו וכו'

במהרה יבוא ויגל לבנו בהלולא דבר יוחאי,
בן דוד יבוא ויגאלנו בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וכו'

גלה כבוד מלכותך עלינו בהלולא דבר יוחאי,
גאולה שלמה תגאלנו בזכות אדוננו בר יוחאי
אשרינו וכו'

דעה והשכל תכוננו בהלולא דבר יוחאי,
דור ישרים תברכנו בזכות אדוננו בר יוחאי
אשרינו וכו'

השב שכינתך לציון עירנו בהלולא דבר יוחאי,
היום תשמע שועתנו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'

ותערב לפניך תפלתנו בהלולא דבר יוחאי,
ולציון בשובו יחזו עינינו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'

זכות אבות יגן עלינו בהלולא דבר יוחאי,
זה ה' קוינו לו ויושיענו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'

חוס ורחם נא עלינו בהלולא דבר יוחאי,
חמול עלינו ועל עוללינו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'

טוב ומטיב הדרש לנו בהלולא דבר יוחאי,
טובך וחסדך עלינו בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וכו'

ידבר עמים תחתינו בהלולא דבר יוחאי
יהי' ה' אלקינו עמנו בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וכו'

כתר הלומים לראשינו בהלולא דבר יוחאי,
כבוד והדר תעטרינו בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וכו'

לשם ולתהלה תתננו בהלולא דבר יוחאי,
לחם חקנו הטריפנו בזכות אדוננו בר יוחאי
אשרינו וכו'

מלך רחמן רחם עלינו בהלולא דבר יוחאי,
מברכתך מלא ידינו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'

נאור ואדיר אל תשכחנו בהלולא דבר יוחאי,
נהלינו לציון גורלנו בזכות אדוננו בר יוחאי
אשרינו וכו'

סוף וקץ לכל צרותינו בהלולא דבר יוחאי,

הרוקדים מרים את מקלו הישן נושן, אשר בעזרתו היה מטפס בהרים בגליל, לציין ולסייד את קברות הקדושים. וכאן התחיל לפזם את שיריו שחיברם במרוצת השנים לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. וביחוד אהב לשיר את שירו "אהובים וידידים ברוכים הבאים מי לכם פה ומה לכם פה", והקהל הצוהל היה עונה לעומתו "לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי".

וכן ממשיך לשיר לכבוד הצברים שהביאום הוריהם לעשות להם כאן את החלקה הראשונה. "ילידי ארצנו מחמדי עינינו מי לכם פה ומה לכם פה". לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

ר' יוסף דוד שפירא בר' יוסף לייב מרביץ תורה בבני ברק

בשנת תשי"א, בהיותו בן פ"ג, נפטר בשיבה טובה לבית עולמו והוא עדיין רענן ושופע פעילות. עוד זכה לראות את תקומת המדינה. וביום העצמאות האחרון לימי חייו בחוג רעיו ומוקיריו קרא עוד את ההלל בדחילו ורחימו ויצר מעגל רוקדים ומשך את קהל מעריציו לריקוד מצוה כאשר שיריו הידועים מלווים את ריקודיו ומקלו הישן נושן עזר כנגדו. בצוואתו שכתבה שנים הרבה קודם ציווה לקברו ליד אשת נעוריו מרת ליבא ע"ה שבהר הזיתים. והוסיף בצוואה שבאם לא יוכלו לקבורו בירושלים בהר הזיתים הוא מצוה לקבורו בעיר צפת. כן הוה. בעת פטירתו היה הר הזיתים שבוי בידי האויב והגישה אליו היתה חסומה. קיים בנו הרב רבי ישראל דוד שליט"א, שיבדל לחיים ארוכים, את צוואתו והעביר את ארונו לקבורה לצפת עיר אבותיו. קברו נכרה במעלות הקברים בחלקת צדיקי צפת זי"ע בבית העלמין הישן. יהא זכרו ברוך ותהא נפשו צרורה בצרור החיים.

המוני הגליל, שרים כחליל,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
קרן ישועה, וברכת תחיה,
שפתותיכם תביע, בצפת הבנויה,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
ואכרי יסוד-המעלה, ותושבי מטולה,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
צמח אדמתכם, ופרי בטניכם,
ועשתרות צאניכם יבורך לכם,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
זרע מי מנה, בני ראש-פינה,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
פדות ורוחה, על מי מנוחה,
ובמתי הצלחה, כשמש זרחה,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
חלוצים הישרים, זקנים ונערים,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
ערש האחדות, בדרכי היהדות,
בכם לעדות, להיות מגידות,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
טף ונשים, וצאן קדשים,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
סמוך אשוריהם, להאריך ימיהם,
בתורת אלוקיהם, ובחיי הוריהם,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
ילידי ארצינו, מחמדי עינינו,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
נהל אותם, ותשכון בינותם,
ובארץ אבותם, תושיע אותם,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
כל קהל ועדה, ממושבות יהודה,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
מלא משאלותם, וברך נחלתם,
שמח עדתם, ואור במושבותם,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
לקהל הגולה, אחותי כלה,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא
לעם סגולה, חינגא והלולא,
וקול גאולה, ישמע בעגלא,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחא

סלח נא לעוונינו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'
עת רצון היום לנו בהלולא דבר יוחאי,
עזרינו אלקי ישענו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'
פתח שיערי רחמים לתפלתנו בהלולא דבר יוחאי,
פרנסה בריוח תפרנסנו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'
צמיחת קרן לגואלנו בהלולא דבר יוחאי,
צדקה וחסד עשה עמנו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'
קרע רוע גזר דיננו בהלולא דבר יוחאי,
קומם קהל עדתו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'
רצוננו לראות מלכנו בהלולא דבר יוחאי,
רפואה שלמה תרפאנו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'
שכון כמאז באהלנו בהלולא דבר יוחאי,
שובה ד' את שבותנו בזכות אדוננו בר יוחאי,
אשרינו וכו'
תעלינו בשמחה לארצנו בהלולא דבר יוחאי
תבנה לנו מקדשנו בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וכו'
אשרינו מה טוב חלקנו בהלולא דבר יוחאי
ומה נעים גורלנו בזכות אדוננו בר יוחאי.

(ב)

אורחים נכבדים, ידידים נחמדים,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחאי.
בני ירושלים, אהובים ושלימים,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחאי.
תבנא עירכם, ויתכונן דבירכם,
ונשחר פניכם, בשלוש חגיכם,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחאי.
גבורי היפואים, ובחורי החיפאים,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחאי.
שובו לאהליכם, וקחו בכליכם,
מברכת אחיכם, בזכות אדוניכם,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחאי.
דרי טבריא, ותושבי פוריה,
מי לכם פה ומה לכם פה,
לכבוד התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחאי.
רווח והצלחה, וקול המולה,
ישמע בבתיכם, בזכות מלכיכם,
בזכות התנא האלקי, ר' שמעון בר יוחאי.